

Prethodno priopćenje

UDK: 336.76(497.5)

005.52:005.334

Datum primitka članka u uredništvo: 27. 10. 2022.

Datum slanja članka na recenziju: 10. 11. 2022.

Datum prihvatanja članka za objavu: 13. 12. 2022.

Izv. prof. dr. sc. Berislav Žmuk*

Antonio Bonić, bacc. oec.**

ANALIZA STAVOVA HRVATSKIH GRAĐANA O NAČINIMA OČUVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE U RAZDOBLJIMA VISOKE STOPE INFLACIJE

ANALYSIS OF THE ATTITUDES OF CROATIAN CITIZENS ON WAYS TO PRESERVE PROPERTY VALUE IN PERIODS OF HIGH INFLATION RATE

SAŽETAK: Inflacija odnosno smanjenje vrijednosti novca posebice zabrinjava građane zbog smanjivanja njihove kupovne moći. S porastom stope inflacije ujedno raste razina zabrinutosti te dolazi do povećanja interesa o načinima zaštite vlastite imovine od obezvređivanja. Provedeno je istraživanje na uzorku od 241 građana Republike Hrvatske kako bi se ispitali njihovi stavovi o načinima očuvanja vrijednosti imovine u njihovu posjedu u slučaju pojave visokih stopa inflacija. Prema dobivenim rezultatima istraživanja, najviše ispitanika, njih 40 %, pod pojmom visoke stope inflacije podrazumijeva stopu inflacije veću od 6 % na godišnjoj razini. Pokazalo se da ispitanici u praksi većinski „čuvaju“ vrijednost svoje imovine tako da manje troše (njih 55 %). S druge strane, ispitanici posebice ističu ulaganje u nekretnine kao najbolji način očuvanja vrijednosti novca u razdobljima visokih stopa inflacije. Sukladno tome, utvrđeno je da čak 76 % ispitanika planira u budućnosti kupiti nekretninu.

KLJUČNE RIJEČI: anketno istraživanje, inflacija, NUTS 2 regija, očuvanje vrijednosti, Republika Hrvatska.

ABSTRACT: Inflation, i.e. the decrease in the value of money, worries citizens because of the decrease in their purchasing power. With the increase in the inflation rate, the level of concern also increases and there is an increase in interest in ways to protect one's property from devaluation. In order to examine citizens' views on ways to preserve

---

* Izv. prof. dr. sc. Berislav Žmuk, izvanredni profesor, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, Trg J. F. Kennedyja, HR-10 000 Zagreb, Hrvatska, e-mail: bzmuk@efzg.hr

** Antonio Bonić, bacc. oec., email: antoniobonic13@gmail.com

the value of property in their possession in the event of high inflation rates, a survey was conducted on a sample of 241 citizens of the Republic of Croatia. According to the results of the research, most of the respondents, 40% of them, considered an inflation rate higher than 6% on an annual basis as a high inflation rate. It has been shown that most respondents “preserve” the value of their property by spending less (55%). On the other hand, the respondents emphasise investing in real estate as the best way to preserve the value of money in periods of high inflation rates. Accordingly, it was determined that as many as 76% of respondents plan to buy real estate in the future.

KEYWORDS: survey, inflation, NUTS 2 region, preservation of value, Croatia.

---

1. UVOD

Pojava smanjenja vrijednosti novca u određenom vremenskom razdoblju, odnosno porast općih razina cijena u određenom vremenskom razdoblju, poznata je pod nazivom inflacija (Oner, 2010). Inflacija se mjeri pomoću indeksa potrošačkih cijena (engl. *Consumer Price Index – CPI*), koji mjeri prosječnu cijenu dobara i usluga u određenom periodu u određenoj zemlji. Stopa promjene CPI indeksa odgovara stopi inflacije.

Postoji mnogo kriterija klasifikacije inflacije, što najviše ovisi o pojedinom autoru. Najčešći kriterij klasifikacije inflacije jest prema intenzitetu. Samuelson i Nordhaus (2007) inflaciju prema intenzitetu dijele uz puzajuću, još na galopirajuću (visoku i vrlo visoku inflaciju), te hiperinflaciju u slučaju kada se opća razina cijena u određenom periodu poveća za više od milijun posto godišnje. Prema predstavljenim teorijama Curwena (1976), inflacija se može prouzročiti prevelikom potražnjom u odnosu na ponudu određenog proizvoda u određenom vremenu (engl. *demand – pull inflation*). S druge strane, inflacija pod pritiskom troškova (engl. *cost – push inflation*) prema Curwenu (1976) nastaje uslijed povećanja cijena rada zbog čega poduzeća povećavaju i cijene konačnih dobara i usluga.

Važno praćenje inflacije iz perspektive monetarne politike, Praščević (2007) vidi u nužnosti centralnih banaka da objavljuju ciljanu stopu inflacije radi transparentnosti, te također predviđaju kretanje stope inflacije u budućnosti. Ovakav način vođenja makroekonomske politike osigurava odgovarajuću fleksibilnost da se na šokove odgovori transparentnošću monetarne politike (Praščević, 2007). Ciljevi politike ciljane inflacije jesu osigurati kredibilnu monetarnu politiku, neovisnost središnje banke i instrumenata monetarne politike uz zadržavanje odgovornosti, smanjiti društvene i ekonomske troškove smanjenja inflacije, te stabilizacija razine outputa tako da jaz između potencijalnog i stvarnog outputa bude što manji (Žigman, Lovrinčević, 2005).

Dok s jedne strane postoje razvijene i jasno definirane politike upravljanja i kontroliranja inflacijom na makrorazini, postavlja se pitanje na koji se način građani mogu suprotstaviti inflaciji te tako sačuvati vrijednost svoje imovine i to pogotovo u uvjetima visoke inflacije. Stoga je cilj rada ispitati i usporediti stavove građana Republike Hrvatske o načinima očuvanja vrijednosti imovine u razdobljima visoke stope inflacije na razini NUTS 2 regija. Pretpostavlja se da bi građani Republike Hrvatske trebali imati podjednake stavove u svezi inflacije i o načinima očuvanja vrijednosti novca neovisno o tome u kojoj NUTS 2 regiji u Republici Hrvatskoj žive. Shodno tome, glavna istraživačka hipoteza jest da ne postoji statistički značajna razlika u strukturi građana Republike Hrvatske, promatrano po

NUTS 2 regijama, s obzirom na odabrane stavove o inflaciji te o načinima očuvanja vrijednosti novca u uvjetima inflacije.

Rad je organiziran na sljedeći način. Nakon uvodnog poglavlja, u drugom poglavlju daje se pregled relevantne literature. U trećem poglavlju opisano je provedeno anketno istraživanje, dane su osnovne informacije o ispitanicima te je ukratko predstavljena metodologija analize podataka. Četvrto poglavlje daje pregled najvažnijih rezultata provedenog primarnog anketnog istraživanja, s naglaskom na usporedbu rezultata između NUTS 2 regija. Peto, posljednje, poglavlje zaključuje rad te daje preporuke za buduća istraživanja.

2. PREGLED LITERATURE

Inflacija rezultira smanjenjem profita te smanjenjem kupovne moći potrošača (Aydin, 2017). Fang et al. (2022) navode kako je inflacija ključni makroekonomski čimbenik i temeljni izvor rizika koji pokreće povrat imovine. Ako su investitori zabrinuti zbog inflacije, prihvatit će niže prosječne povrate na imovinu, koji ipak pružaju zaštitu od rizika inflacije (Fang et al., 2022). Također, Fang et al. (2022) promatraju inflaciju kroz CPI te ga dijele na tri komponente: temeljna komponenta (CPI bez hrane i energije), CPI hrana i CPI energija. Naime, kategorije hrane i energije imaju najveći udio u ukupnom CPI-ju te na taj način posebno naglašavaju važnost tih komponenti. Prema istraživanju Lim et al. (2015) utjecaj na inflaciju u zemljama s visokom stopom inflacije imaju državna potrošnja i ponuda novca. Kao posljedica borbe u pandemiji bolesti COVID-19 Sjedinjene Američke Države, kao i ostale svjetske ekonomije, susreću se s razinama stope inflacije koje nisu viđene posljednjih 40 godina (Schmitt-Grohé, Uribe, 2022). Ipak, trenutna inflacija nema sličnosti s „velikom inflacijom“ 1970-ih godina, koja se postupno povećavala za razliku od trenutne nagle inflacije. S druge strane, Blanchard (2022) navodi kako jedina epizoda inflacije koja se može uspoređivati s trenutnom, jest upravo „velika inflacija“ iz 70-ih godina prošloga stoljeća. Navodi kako je to zastrašujuća usporedba jer kada je posljednji put inflacija u Sjedinjenim Američkim Državama dosegla današnje razine, bilo je potrebno osam godina kako bi se ona vratila pod kontrolu.

Iriagbonse Alkior i Otonne (2022) navode kako diljem svijeta inflacija raste, primjerice u srpnju 2022. godine u Velikoj Britaniji inflacija je dosegla razinu od 10,1 % na godišnjoj razini, najvišu u posljednjih 40 godina. Slično, Nizozemska je imala inflaciju od 10,3 %, Španjolska 10,8 %, a Estonija inflaciju od čak 23,2 % na godišnjoj razini. Navedeno potvrđuju i Bunn et al. (2022) navodeći da je potrebno razumjeti što čini inflaciju tako snažnom kako bi monetarni političari vratili inflaciju na ciljane razine. Analizom provedene ankete među britanskim poduzećima, Bunn et al. (2022.) utvrđuju kako je inflacija bila asimetrična u odnosu na kretanje potražnje tijekom pandemije bolesti COVID-19. Naime, smanjenjem prodaje tijekom pandemije, potražnja je imala jako mali utjecaj na inflaciju. Stoga, Bunn et al. (2022) smatraju kako je manje pozornosti usmjereno na utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na inflaciju, nego na ostale ekonomske aspekte. Provedeno istraživanje od strane Schmitt-Grohé i Uribe (2022) predviđa kretanje stope inflacije na razini višoj od 4,5% na godišnjoj razini u razdoblju od 2021. do 2030. godine. Visoke stope inflacije prije 1980-ih godina imaju slične uzroke (Dem et al., 2001). Kao prvi uzrok navodi se veliko povećanje ponude novca, koje prethodi visokoj stopi inflacije, zatim kao drugi uzrok navode se ratovi, te zaključno slabe vlade kao uzročnici hiperinflacije.

Ha et al. (2022) opisuju razvoj inflacije u svijetu kao potpuno nepredvidljivu pojavu. Primjerice između siječnja i travnja 2020. godine globalna inflacija smanjila se za jedan postotni bod, da bi zatim u 2021. i početkom 2022. godine oštro porasla na najvišu razinu nakon 2008. godine. Ozili et al. (2020) navode kako rezultati njihova istraživanja ukazuju na to da je povećanje smrti od posljedica bolesti COVID-19 dovela do značajnog povećanja globalne inflacije i povećanja globalne stope nezaposlenosti. Inflacija u razvijenim ekonomijama je na najvišoj razini nakon 1991. godine (Ha et al., 2022). Procjenjuje se kako je povećanje cijene nafte na svjetskom tržištu za 50 % često povezano sa statistički značajnom višom inflacijom od oko 4,4 postotna boda s razmakom od dvije godine (Ha et al., 2022). Sličnim istraživanjem bavi se Canuto (2022) koji navodi kako se tjedan dana nakon početka invazije Rusije na Ukrajinu cijena nafte na svjetskom tržištu povećala na 120 američkih dolara po barelu, što je najveća razina nakon 2012. godine.

Sajter (2022) ističe kako su američka poduzeća ostvarila najveći skok dobiti još od post-ratnog buma 1950-ih, a također kako je najveća domaća energetska kompanija u tekućoj godini ostvarila sedmerostruko veću dobit nego u pred-pandemijskoj 2019. godini. Prema tome, smatra se da se profitne marže povećavaju linearno sa stopom inflacije. Međutim, inflacija, prema Žigmanu i Lovrinčeviću (2005), dovodi do destimuliranja investicija, narušenja gospodarskog rasta, nemogućnosti ekonomskog planiranja, odljeva kapitala, a osim navedenog, iskrivljuje relativne cijene, umanjuje štednju te u ekstremnim slučajevima dovodi do socijalnog i političkog kaosa.

Grdić (2022) ističe da je u Republici Hrvatskoj stopa inflacije 2015. godine bila na povijesnom minimumu, a da bi nakon toga počela lagano rasti do razine od dva posto godišnje u 2020. godini. Lukec (2022) zaključuje kako je zbog snažnog pada gospodarske aktivnosti kao posljedice koronakrize, u 2020. godini u Hrvatskoj došlo do pada potrošačkih cijena. Čavrak (2020) navodi kako strah, panika i neizvjesnost dovode do pada potrošnje. Pad potražnje dovodi do pada novčanih tokova, a zbog straha od bankrota poslodavci otpuštaju ljude, što za posljedicu ima povećanje nezaposlenosti. Osim navedenog, Čavrak (2020) predviđa blage inflacijske pritiske nakon oporavka gospodarstva te povećanje proračunskog deficita. Mlačić (2022) navodi kako je pandemija koronavirusa imala značajan utjecaj na proizvođače radi zastoja u proizvodnji, te da stoga proizvođači prenose troškove na kupce. Porast cijena nafte, plina i električne energije ima značajan utjecaj na ukupnu inflaciju, a u uzroke trenutačne inflacije ubrajaju se i povećanje uvezene inflacije, prevajivanje troškova na krajnje kupce, rat u Ukrajini i poremećaji u opskrbnim lancima, nedostatak ljudskih i fizičkih resursa i ostalo (Mlačić, 2022). Matic (2021) navodi kako među prednosti ulaganja u nekretnine ulazi između ostalog i zaštita od inflacije. Kao argument navodi da se cijene najma u pravilu povećavaju u skladu s inflacijom, a sukladno tome rastu i cijene nekretnina.

Christelis et al. (2021) proveli su istraživanje utjecaja koronakrize na potrošnju različitih kućanstava u eurozoni. Najvažniji nalazi provedenog istraživanja sugeriraju kako se ublažavanje financijskih zabrinutosti povezanih s pandemijom može suprotstaviti uočenom padu potrošnje i može smanjiti opseg do kojeg kućanstva prilagođavaju svoju potrošnju kao odgovor na negativne šokove prihoda. U razdoblju od prosinca 2019. do ožujka 2022. godine Galati et al. (2022) proveli su anketno istraživanje vezano za očekivanja nizozemskih kućanstava o visini stope inflacije u kratkom i dugom roku. Ispitanici su bili podijeljeni u četiri skupine. Prva skupina ispitanika dobila je informacije o stvarnoj stopi inflacije u Nizozemskoj i ciljanoj stopi inflacije Europske Centralne Banke (ECB), dok je, s druge

strane, druga skupina ispitanika odgovarala na pitanja bez navedenih informacija. Trećoj i četvrtoj grupi ispitanika bila su postavljena pitanja vezana za očekivanu inflaciju u Eurozoni. Rezultati provedenog istraživanja sugeriraju da informacija o strategiji ciljane stope inflacije ECB-a nije utjecala na očekivanu stopu inflacije ispitanika u Eurozoni sljedećih deset godina, dok je očekivani utjecaj u kratkom roku neznan (Galati et al., 2022). Ipak, pokazalo se da je porast stope inflacije krajem 2021. godine znatno utjecao na očekivanja vrijednosti stope inflacije u dugom i kratkom roku. Također, utvrđeno je da nizozemska kućanstva, nakon porasta stope inflacije iznad cilja ECB-a od razine inflacije od 2 % na godišnjoj razini, znatno mijenjaju očekivanja o visini stope inflacije (Galati et al., 2022).

Brière i Signori (2011) istražuju mogućnost zaštite vrijednosti novca kroz ulaganje u portfelj obveznica i dionica. Međutim, navedeno istražuju uzimajući u obzir samo karakteristike tržišta kapitala u Sjedinjenim Američkim Državama, promatrano kroz perspektivu građanina Sjedinjenih Američkih Država. Drechsler i Savov (2022) smatraju da u uvjetima inflacije ne bi trebalo ulagati u obveznice. Naime, budući da obveznice imaju fiksni prinos, vrijednost obveznica se izravno smanjuje zbog djelovanja inflacije. S druge strane, Drechsler i Savov (2022) konstatiraju da inflacija ima neutralan učinak na vrijednost ulaganja u dionice i u realnu imovinu poput ulaganja u nekretnine. Harriott (2000), osim čuvanja novca u bankama u obliku depozita s povoljnom kamatnom stopom, ističe mogućnost borbe protiv inflacija tako da se s poslodavcem dogovore povećanja plaće. Međutim, Harriott (2000) spominje da neće svi građani biti u mogućnosti pregovarati povećanje plaće sukladno kretanjima inflacije te da postoje brojne skupine građana koje se jednostavno nisu u mogućnosti samostalno boriti protiv inflacije.

3. PODACI I METODOLOGIJA

Anketno istraživanje na uzorku hrvatskih građana provedeno je u razdoblju od 24. kolovoza 2022. godine do 9. rujna 2022. godine. Anketni upitnik distribuiran je korištenjem alata otvorenog koda Limesurvey (Sveučilište u Zagrebu, Sveučilišni računski centar, 2022), koji je namijenjen upravo za izradu anketnih upitnika. Uz distribuciju anketnih upitnika, Limesurvey omogućava i evidenciju odgovora ispitanika.

Anketni upitnik sastojao se od niza pitanja vezanih za mišljenja i stavove ispitanika o inflaciji i štednji te o mogućim promjenama njihovih navika zbog utjecaja visoke stope inflacije. U promatranom razdoblju prikupljen je ukupno 241 važeći ispunjeni anketni upitnik. Prosječno vrijeme trajanja popunjavanja anketnog upitnika iznosilo je 8 minuta i 47 sekundi s prosječnim odstupanjem od tog prosjeka u iznosu od 7 minuta i 9 sekundi. Dakle, među ispitanicima se primjećuju značajne razlike u vremenu potrebnom za popunjavanje anketnog upitnika. Tako je najkraće vrijeme potrebno da se popuni i preda anketni upitnik iznosilo 2 minute i 11 sekundi, a najduže 57 minuta. Razlike u potrebnom vremenu za popunjavanje anketnog upitnika proizlazi iz činjenice da su u anketnom upitniku na nekoliko mjesta korištena filterska pitanja te stoga nisu svi ispitanici, ovisno o svojim odgovorima, morali odgovarati na isti broj pitanja. Također, način provođenja anketiranja te karakteristike ispitanika također su utjecale na izražene razlike u potrebnom vremenu za popunjavanje anketnog upitnika među ispitanicima (Galesic, 2002). U tom smislu potrebno je istaknuti da je 78,42 % ispitanika anketni upitnik popunilo za manje od 10 minuta dok je 3,73 % ispitanika trebalo više od 20 minuta kako bi ispunili anketni upitnik.

Kao što je ranije navedeno, u istraživanju je sudjelovao ukupno 241 ispitanik, od čega je 81 ispitanik bio muškog spola (34%), 157 ispitanika bilo je ženskog spola (65 %) dok se troje ispitanika nije htjelo izjasniti vezano za spol (1 %). Ispitanici su, osim prema spolu, promatrani i prema drugim karakteristikama. Tako je u Tablici 1. dana struktura ispitanika prema njihovoj dobi i mjestu prebivališta u skladu s NUTS regijama druge razine u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, 2019). Broj ispitanika koji su sudjelovali u anketnom istraživanju prema prebivalištu u određenoj regiji bio je kako slijedi: Grad Zagreb 142 ispitanika, Jadranska Hrvatska 51 ispitanik, Panonska Hrvatska 22 ispitanika, Sjeverna Hrvatska 26 ispitanika.

Tablica 1. Struktura ispitanika prema dobi i prebivalištu, n = 241

Dob	NUTS 2 regija				Ukupno
	Grad Zagreb	Jadranska Hrvatska	Panonska Hrvatska	Sjeverna Hrvatska	
18 – 25 godine	8 %	2 %	1 %	3 %	15 %
25 – 30 godina	28 %	6 %	2 %	2 %	37 %
30 – 40 godina	14 %	7 %	4 %	3 %	28 %
40 – 50 godina	6 %	4 %	2 %	2 %	14 %
50 i više godina	4 %	2 %	0 %	0 %	7 %
Ukupno	59 %	21 %	9 %	11 %	100 %

Prema Tablici 1., najviše sudionika u anketnom istraživanju ima prebivalište u Gradu Zagrebu (142, odnosno 59 % ispitanika), dok najmanje sudionika ima prebivalište u Panonskoj Hrvatskoj (22, odnosno 9 % ispitanika). Pokazalo se da u anketnom istraživanju najviše sudionika ima između 25 i 30 godina (89, odnosno 37, % ispitanika), odnosno između 30 i 40 godina (67, odnosno 28, % ispitanika). Dakle, u ove dvije dobne skupine nalazi se ukupno 65 % ispitanika. Pojedinačno promatrano, u anketnom istraživanju najviše su zastupljeni ispitanici starosti između 25 i 30 godina s prebivalištem u Gradu Zagrebu (67, odnosno 28 % ispitanika).

Tablica 2. Struktura ispitanika prema prosječnim mjesečnim primanjima i prebivalištu, n = 241

Prosječna mjesečna primanja, u kunama	NUTS 2 regija				Ukupno
	Grad Zagreb	Jadranska Hrvatska	Panonska Hrvatska	Sjeverna Hrvatska	
Manje od 2,000	4 %	1 %	0 %	0 %	6 %
2,000 – 5,000	12 %	3 %	2 %	3 %	19 %
5,000 – 10,000	30 %	12 %	5 %	7 %	54 %
10,000 – 20,000	10 %	5 %	2 %	0 %	17 %
Više od 20,000	3 %	0 %	0 %	0 %	4 %
Ukupno	59 %	21 %	9 %	11 %	100 %

U Tablici 2. prikazana je struktura ispitanika prema njihovim prosječnim mjesečnim primanjima i prebivalištu. Najviše se ispitanika, 130, odnosno njih 54 %, izjasnilo da se

njihova mjesečna primanja u prosjeku nalaze u rasponu od 5 do 10 tisuća kuna. Najmanje ispitanika, 9, odnosno njih 4 %, pripalo je najvišoj kategoriji po vrijednosti prosječnih mjesečnih primanja (više od 20 tisuća kuna). S druge strane, 15 ispitanika, odnosno njih 6 % ima prosječna mjesečna primanja manja od dvije tisuće kuna.

Tablica 3. Struktura ispitanika prema najvišem završenom stupnju obrazovanja i prebivalištu, n = 241

Stupanj obrazovanja	NUTS 2 regija				Ukupno
	Grad Zagreb	Jadranska Hrvatska	Panonska Hrvatska	Sjeverna Hrvatska	
Srednja stručna sprema i niže	22 %	4 %	2 %	5 %	32 %
Viša stručna sprema	15 %	7 %	2 %	3 %	28 %
Visoka stručna sprema i više	22 %	10 %	5 %	3 %	39 %
Ukupno	59 %	21 %	9 %	11 %	100 %

U strukturi ispitanika, prema Tablici 3., najveći udio imaju ispitanici sa završenom visokom stručnom spremom ili više od toga (95, odnosno 39 % ispitanika). S druge strane, ispitanici sa završenom višom stručnom spremom najmanje su zastupljeni u uzorku ispitanika, ali ipak u dovoljnoj mjeri (68, odnosno 28 % ispitanika).

U analizi rezultata anketnog istraživanja koristit će se deskriptivni statistički pristup u opisanju dobivenih rezultata anketnog istraživanja te inferencijalni statistički pristup u usporedbi dobivenih rezultata po NUTS 2 regijama, uzimajući u obzir sam načina provođenja istraživanja te činjenice da je korištena tehnika prikupljanja podataka u obliku *web*-ankete (Grewenig et al., 2018). Budući da će se ispitivati jednakost strukture ispitanika promatrano po NUTS 2 regijama, kojih ima ukupno četiri, u analizi će se primijeniti hi-kvadrat test hipoteze o jednakosti proporcija triju ili više nezavisnih populacija. U nultoj hipotezi navedenog testa pretpostavlja se da su proporcije u svim promatranim populacijama, ovdje su to NUTS 2 regije, jednake, dok se u alternativnoj hipotezi testa pretpostavlja da postoje barem dvije proporcije koje nisu jednake. Test veličina testa izračunava se kako slijedi:

$$\chi^2 = \sum_{j=1}^k \frac{(m_j - e_j)^2}{e_j} + \sum_{j=1}^k \frac{(n_j - m_j - e_j^C)^2}{e_j^C} \quad (1)$$

gdje je m_j broj ispitanika s određenim svojstvom u NUTS 2 regiji j , e_j očekivani broj ispitanika s određenim svojstvom u NUTS 2 regiji j , n_j broj ispitanika u uzorku u NUTS 2 regiji j , e_j^C očekivani broj ispitanika bez određenog svojstva u NUTS 2 regiji j . Nulta se hipoteza navedenog testa odbacuje ako se pokaže da je empirijska vrijednost hi-kvadrat testa veća od teorijske vrijednost hi-kvadrat distribucije za $k - 1$ stupnjeva slobode te razinu signifikantnosti α . Budući da je ukupan broj NUTS 2 regija u Republici Hrvatskoj jednak četiri, broj stupnjeva slobode u hi-kvadrat testovima bit će jednak. Također, testovi će se provoditi na razini signifikantnosti 0,05.

4. ANALIZA REZULTATA ANKETNOG ISTRAŽIVANJA I DISKUSIJA

Nakon prikupljanja osnovnih informacija o ispitanicima, sljedeće pitanje u anketnom upitniku bilo je namijenjeno provjeri razumijevanja samog pojma inflacije od strane ispitanika. Rezultati su pokazali da je 85 % ispitanika u potpunosti upoznato s pojmom inflacije, dok ih je 15 % djelomično upoznato. Samo se 7 ispitanika, odnosno 3 % od ukupnog broja ispitanika izjasnilo da nije upoznato s pojmom inflacije.

Tablica 4. Struktura ispitanika prema najvišem završenom stupnju obrazovanja i poznavanju pojma inflacije, n = 241

Stupanj obrazovanja	Jeste li upoznati s pojmom inflacije?			Ukupno
	Jesam	Donekle jesam	Nisam	
Srednja stručna sprema i niže	77 %	17 %	6 %	100 %
Viša stručna sprema	78 %	22 %	0 %	100 %
Visoka stručna sprema i više	89 %	8 %	2 %	100 %
Ukupno	82 %	15 %	3 %	100 %

U Tablici 4. dana je struktura ispitanika najvišem završenom stupnju obrazovanja i poznavanju pojma inflacije. Očekivano, udio ispitanika koji su upoznati s pojmom inflacije najveći je kod ispitanika s visokom stručnom spremom ili višom od toga (89 %), a najmanji je kod ispitanika sa srednjom stručnom spremom ili nižom od toga (77 %). Ipak, zabrinjavajuće je da 2 % ispitanika s visokom stručnom spremom ili višom od toga izjavljuje da nije upoznato s pojmom inflacije.

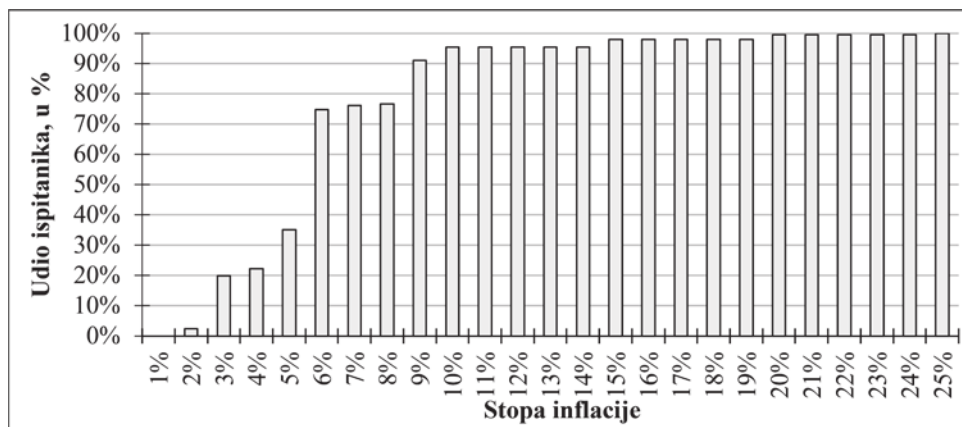
Tablica 5. Struktura ispitanika prema prebivalištu i poznavanju pojma inflacije, n = 241

NUTS 2 regija	Jeste li upoznati s pojmom inflacije?			Ukupno
	Jesam	Donekle jesam	Nisam	
Grad Zagreb	82 %	15 %	2 %	100 %
Jadranska Hrvatska	84 %	10 %	6 %	100 %
Panonska Hrvatska	73 %	23 %	5 %	100 %
Sjeverna Hrvatska	85 %	15 %	0 %	100 %

S druge strane, prema rezultatima prikazanim u Tablici 5., gdje se promatra struktura ispitanika prema prebivalištu i poznavanju pojma inflacije, zaključuje se da je više od 80 % ispitanika s prebivalištem u tri od četiri NUTS 2 regije upoznato s pojmom inflacije. Samo je u Panonskoj Hrvatskoj taj udio ispitanika manji od 80 %. Međutim, provedeni hi-kvadrat test hipoteze o jednakosti proporcija triju ili više nezavisnih populacija, pokazao je, na razini signifikantnosti od 5 % da se nulta hipoteza testa ne može odbaciti, odnosno da je udio građana koji su upoznati s pojmom inflacije podjednak u sve četiri NUTS 2 regije u Republici Hrvatskoj (empirijska hi-kvadrat test veličina je 1,609, dok je teorijska hi-kvadrat test veličina 7,815).

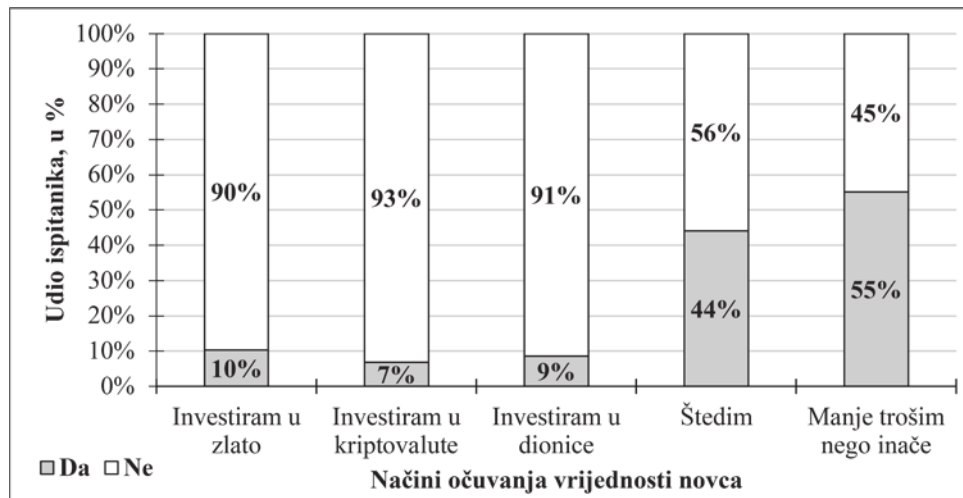
Slika 1. Udio ispitanika prema poimanju vrijednosti visoke stope inflacije, n = 202

Na Slici 1. prikazan je udio ispitanika prema tome što se smatra visokom stopom inflacije na godišnjoj razini. Najmanja razina stope inflacije koju ispitanici smatraju visokom jest 2 %. Ukupno petero ispitanika, odnosno 2 % ispitanika koji su odgovorili na postavljeno pitanje vezano uz vrijednost visoke stope inflacije, tu razinu inflacije smatra visokom. Prema Slici 1., najveći skok u vrijednosti kumulativnog niza prisutan je na razini stope inflacije od 6 %. Naime, 40 % ispitanika stopu inflacije od 6 % (i veću) smatra visokom stopom inflacije. Pokazalo se da čak 96 % ispitanika, psihički najvažniju, najmanju dvoznamenkastu stopu inflacije od 10 % smatra visokom stopom inflacije. Dok značajan broj ispitanika već i niže vrijednosti stope inflacije smatra visokim, postoji manji broj ispitanika koji tek stopu inflacije od 15 % (petero ispitanika), 20 % (troje ispitanika) te od 25 % (jedan ispitanik) počinju smatrati visokima.

Budući da se stopa inflacije od 6 % pokazala kao značajna prekretnica u poimanju visoke stope inflacije, pomoću hi-kvadrat testa ispitat će se pretpostavka da je udio građana koji pod visokom stopom inflacije smatra stopu inflacije od 6 % i više jednak kod svih NUTS 2 regija u Republici Hrvatskoj. Budući da je empirijska hi-kvadrat test veličina od 7,351 manja od teorijske hi-kvadrat test veličine od 7,815, nulta hipoteza hi-kvadrat testa se ne odbacuje. Sukladno tome, zaključuje se da postoji podjednak udio građana koji pod visokom stopom inflacije smatra stopu inflacije od 6 % i više kod svih NUTS 2 regija u Republici Hrvatskoj.

Slika 2. Udio ispitanika prema načinima očuvanja vrijednosti novca, n = 234

Slika 2. prikazuje strukturu ispitanika prema tome kako nastoje očuvati vrijednost novčane imovine u uvjetima inflacije. Najmanje ispitanika, njih 16, odnosno 7 %, odlučilo se protiv inflacije boriti ulaganjem u kriptovalute. Budući da su kriptovalute visokorizičan instrument, navedeni mali udio ispitanika koji ulaže u kriptovalute nije iznenađujući. U dionice, odnosno zlato, investira podjednako, također, nizak udio ispitanika, njih 9 , odnosno 10 %. Ispitanici su pokazali da, prema tradiciji, vjeruju bankama te tako njih 44 % štednjom u tim institucijama nastoji očuvati vrijednost svog novca. Potrebno je istaknuti da, najvjerojatnije, samom štednjom nije moguće u potpunosti zaštititi vrijednost novca jer su kamatne stope, u pravilu, značajno niže od stope inflacije. Najnepovoljniji i najlošiji izbor od promatranih jest da se jednostavno smanji osobna potrošnja. U tom slučaju, vrijednost novca se smanjuje za puni iznos inflacije, dok je kod ostalih promatranih načina očuvanja vrijednosti novca moguće zaštititi i očuvati barem dio vrijednosti novca. Ipak, za taj pristup se odlučilo 129 ispitanika, odnosno njih 55 %.

Ako se promatraju odgovori ispitanika u svezi svih pet promatranih načina očuvanja vrijednosti novca, zaključuje se da 12 % ispitanika ne koristi nijedan od načina očuvanja vrijednosti novca. S druge strane, jedan ispitanik (0,43 %) koristi sve promatrane načine očuvanja vrijednosti novca, dok njih troje (1,28 %) koristi četiri načina očuvanja vrijednosti novca. Najviše ispitanika, njih 59 %, koristi samo jedan od pet promatranih načina očuvanja vrijednosti novca.

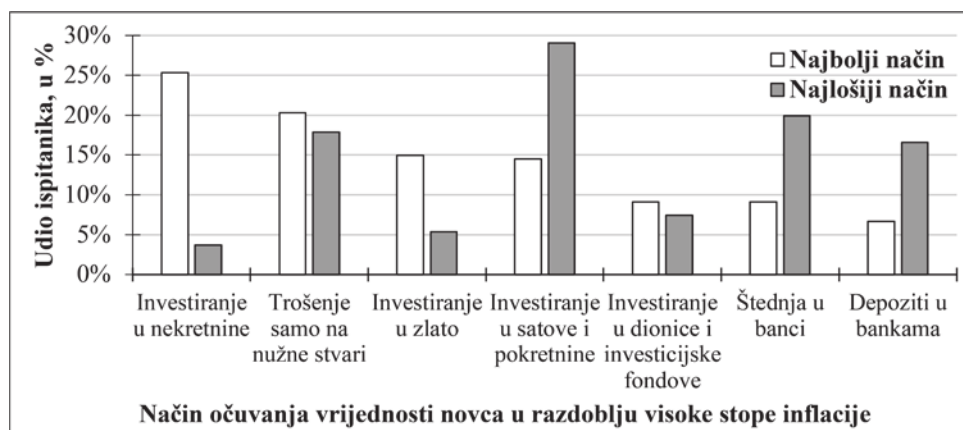
Tablica 6. Struktura ispitanika prema prebivalištu i korištenim načinima očuvanja vrijednosti novca, n = 234

NUTS 2 regija	Načini očuvanja vrijednosti novca					Broj ispitanika
	Investiram u zlato	Investiram u kriptovalute	Investiram u dionice	Štedim	Manje trošim nego inače	
Grad Zagreb	12 %	9 %	10 %	46 %	53 %	139
Jadranska Hrvatska	13 %	4 %	4 %	38 %	69 %	48
Panonska Hrvatska	5 %	5 %	14 %	43 %	62 %	21
Sjeverna Hrvatska	0 %	4 %	4 %	46 %	38 %	26
Ukupno	10 %	7 %	9 %	44 %	55 %	234
Empirijski hi-kvadrat	4,556	1,903	3,295	5,656	15,550	

Tablica 6. prikazuje udio ispitanika koji koriste određeni način očuvanja vrijednosti prema regijama u kojima žive. Rezultati upućuju na to da su stanovnici u Jadranskoj Hrvatskoj najviše usmjereni na investiciju u zlato (13 %) te na manje trošenja nego inače (69 %) kako bi očuvali vrijednost novca u odnosu na ostale NUTS 2 regije u Republici Hrvatskoj. Ispitanici iz Grada Zagreba najviše se odlučuju u investiciju u kriptovalute (9 %), dok ispitanici iz Panonske Hrvatske najviše investiraju u dionice (14 %) u odnosu na ostale NUTS 2 regije. Naposljetku, ispitanici su se u Sjevernoj Hrvatskoj najviše odlučivali za štednju (46 %) kao način očuvanja vrijednosti novca. Ipak, u Gradu Zagrebu udio ispitanika koji štede da bi očuvali vrijednost novca je za samo 0,11 postotnih poena niži u odnosu na Sjevernu Hrvatsku.

Za svaki od načina očuvanja vrijednosti novca zasebno je proveden hi-kvadrat test hipoteze o jednakosti triju ili više proporcija. Prema rezultatima iz Tablice 6., u kojoj su dane i vrijednosti empirijskih hi-kvadrat test veličina, zaključuje se da je podjednak udio građana koji se odlučuju za investiciju u zlato, investiciju u kriptovalute, investiciju u dionice ili za štednju u NUTS 2 regijama. Međutim, empirijska hi-kvadrat test veličina kod posljednjeg je načina očuvanja vrijednosti novca, odnosno za smanjenu potrošnju (15,550) veća od teorijske hi-kvadrat vrijednosti (7,815), što upućuje na odbacivanje nulte hipoteze na razini signifikantnosti od 5 %. Dakle, udio građana koji nastoji očuvati vrijednost novca tako da manje troše nego inače nije jednak kod svih NUTS 2 regija u Republici Hrvatskoj. Razlog tome je najvjerojatnije nizak udio ispitanika u Sjevernoj Hrvatskoj, koji manjom potrošnjom pokušavaju očuvati vrijednost novca (38 %) u odnosu na udio ispitanika koji pokušavaju na isti način očuvati vrijednost novca kod ostalih NUTS 2 regija.

Slika 3. Udio ispitanika prema najboljem i prema najlošijem načinu očuvanja vrijednosti novca u razdoblju visoke stope inflacije, n = 241

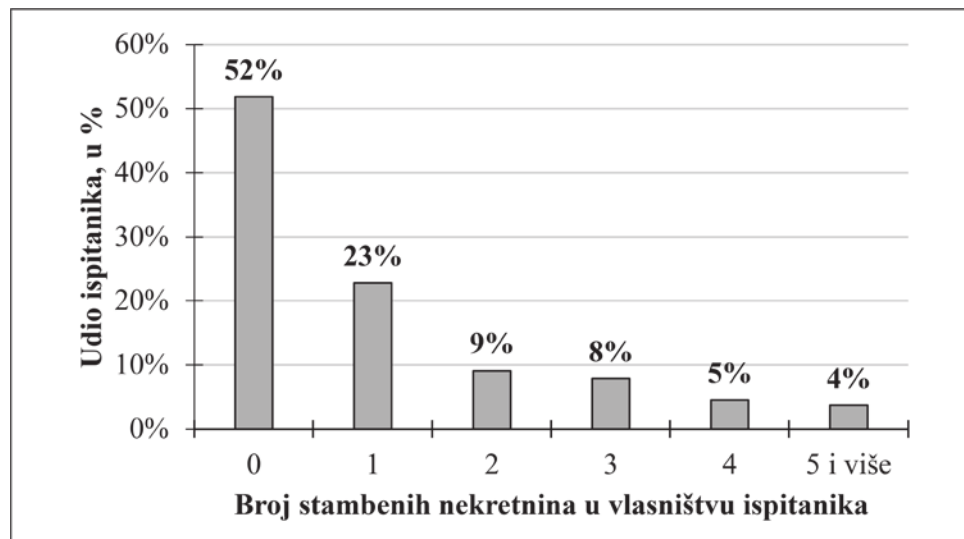
U nastavku anketnog istraživanja ispitanici su prema važnosti rangirali načine očuvanja vrijednosti novca od najboljeg pa prema najlošijem. Ukupno je bilo izdvojeno sedam prijedloga načina očuvanja vrijednosti novca u razdoblju visoke stope inflacije te su na Slici 3. izdvojeni samo prvi, odnosno najbolji načini, te posljednji, odnosno najlošiji načini. Najviše ispitanika, njih 25 %, smatra da je investiranje u nekretnine najbolji način očuvanja vrijednosti novca u razdoblju visoke stope inflacije. Pokazalo se da je investiranje u nekretnine kao način očuvanja vrijednosti novca u razdoblju visoke stope inflacije čak 71 % ispitanika stavilo na jednu od prve tri pozicije. Na drugom se mjestu po ukupnoj važnosti pokazalo investiranje u zlato koje je plasirano na jednoj od prve tri pozicije kod 57 %. S druge strane, kao najlošiji načini očuvanja vrijednosti novca u razdoblju visoke stope inflacije pokazalo se investiranje u satove i pokretne stvari (29 % ispitanika), štednja u banci (20 % ispitanika), trošenje samo na nužne stvari (18 %) te depoziti u bankama (17 %).

Tablica 7. Struktura ispitanika prema prebivalištu i odabiru investiranja u nekretnine kao najboljeg načina očuvanja vrijednosti novca u razdoblju visoke stope inflacije, n = 241

NUTS 2 regija	Investiranje u nekretnine kao način očuvanja vrijednosti novca u razdoblju visoke stope inflacije				Broj ispitanika
	Prvi izbor	Drugi izbor	Treći izbor	Ukupno prva tri izbora	
Grad Zagreb	25 %	27 %	18 %	70 %	142
Jadranska Hrvatska	24 %	27 %	24 %	75 %	51
Panonska Hrvatska	27 %	23 %	14 %	64 %	22
Sjeverna Hrvatska	27 %	23 %	19 %	69 %	26
Ukupno	25 %	27 %	19 %	71 %	241
Empirijski hi-kvadrat	0,166	0,408	1,271	0,914	

Budući da se pokazalo da veliku važnost ispitanici daju investiranju u nekretnine kao načinu očuvanja vrijednosti novca u razdoblju visoke inflacije, u nastavku će se pomnije analizirati pitanja vezana upravo za nekretnine. U Tablici 7. prikazani su udjeli ispitanika koji su izabrali investiranje u nekretnine kao način očuvanja vrijednosti novca u razdoblju visoke stope inflacije na prvom ili trećem mjestu prema važnosti prema prebivaštvu ispitanika. Također, u Tablici 7. prikazan je ukupan udio ispitanika kojima je investiranje u nekretnine bio jedan od prvih tri izbora. Već na prvi pogled strukture ispitanika promatrano po NUTS 2 regijama izgledaju podjednako. Navedeno potvrđuju i veoma niske vrijednosti empirijskih hi-kvadrat test veličina, koje su značajno manje od teorijske vrijednosti hi-kvadrat distribucije. Prema tome, na razini signifikantnosti od 5 % nulte hipoteze se ne odbacuju, odnosno zaključuje se da su sve četiri strukture ispitanika, odvojeno promatrano, jednake promatrano po NUTS 2 regijama.

Slika 4. Distribucija ispitanika prema broju stambenih nekretnina koje imaju u svojem vlasništvu, n = 241

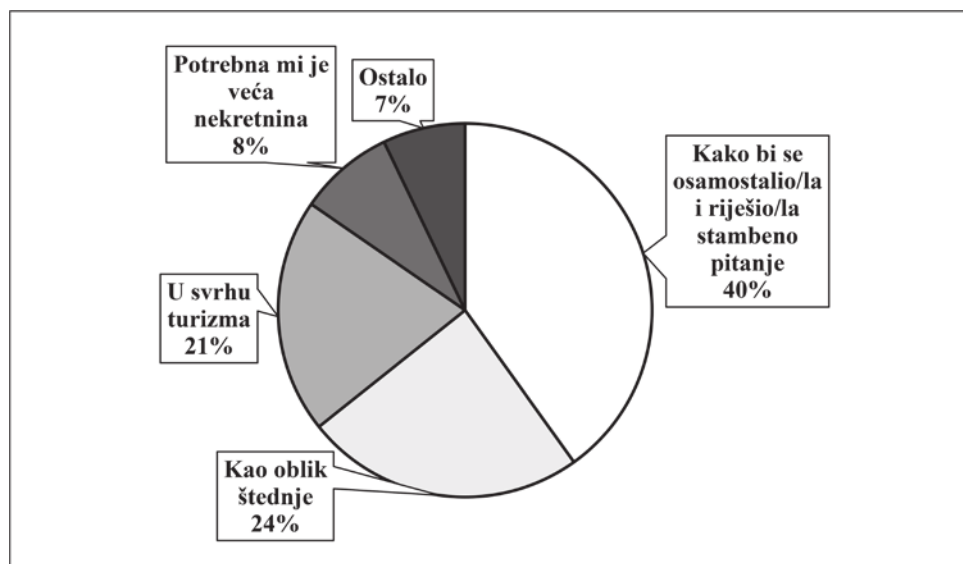

Anketno istraživanje pokazalo je da 48 % ispitanika živi u stambenoj nekretnini koja je u njihovu vlasništvu. Nadalje, od tih 116 ispitanika koji žive u vlastitoj nekretnini, njih 61 odnosno 53 % u svojem vlasništvu ima više od jedne stambene nekretnine. Dakle, 23 % ispitanika u ukupnom uzorku ima više od jedne stambene nekretnine u svojem vlasništvu. Na Slici . prikazana je distribucija ispitanika prema broju stambenih nekretnina u njihovu vlasništvu.

Najveći je udio ispitanika koji žive u stambenoj nekretnini koja je u njihovu vlasništvu u Jadranskoj Hrvatskoj (57 %). U Panonskoj Hrvatskoj udio ispitanika koji žive u vlastitoj stambenoj nekretnini nešto je manji nego u Jadranskoj Hrvatskoj te iznosi 55 %. Najmanji udio ispitanika koji žive u vlastitoj stambenoj nekretnini jest u Sjevernoj Hrvatskoj (42 %), dok u Gradu Zagrebu u stambenoj nekretnini koja je u njihovu vlasništvu živi 45 % ispitanika. Provedeni hi-kvadrat test hipoteze pokazao je da je empirijska hi-kvadrat test veličina jednaka 2,806. Shodno tome, na razini signifikantnosti od 5 % ne odbacuje se nulta

hipoteza te se zaključuje da je struktura građana koji žive u vlastitoj stambenoj nekretnini jednaka u NUTS 2 regijama u Republici Hrvatskoj.

Slika 5. Distribucija ispitanika prema razlogu planirane kupnje stambene nekretnine, n = 182

Ispitanici su pokazali visoku razinu složenosti vezano za cijene stambenih nekretnina u Republici Hrvatskoj. Tako je 91 % ispitanika mišljenja da su cijene stambenih nekretnina u Republici Hrvatskoj visoke. Usprkos tome, 76 % ispitanika planira u budućnosti kupiti stambenu nekretninu. Ipak, prema Slici 5., odluka o kupnji vlastite stambene nekretnine ponajviše je uvjetovana razlogom rješavanja vlastitog stambenog pitanja (40 % ispitanika). Ako se tome pridodaju oni ispitanici kojima je potrebna veća nekretnina te oni koji kupuju stambenu nekretninu radi turizma, odnosno odmora, ispada da 69 % ispitanika koji planiraju kupiti stambenu nekretninu, to planiraju učiniti nevezano za razinu inflacije. S druge strane, 24 % ispitanika planira kupiti stambenu nekretninu kao oblik štednje, odnosno kao način očuvanja vrijednosti novca od inflacije.

Ako se promatra struktura ispitanika s obzirom na planiranu kupnju stambene nekretnine prema NUTS 2 regijama, na temelju empirijske hi-kvadrat test veličine od 3,745, zaključuje se da je ona, na razini signifikantnosti od 5 %, jednaka u NUTS 2 regijama. Naime, u Gradu Zagrebu 80 % ispitanika planira kupnju stambene nekretnine, u Jadranskoj Hrvatskoj 73 % ispitanika, u Sjevernoj Hrvatskoj 69 % ispitanika te u Panonskoj Hrvatskoj 64 % ispitanika.

Od ispitanika koji su se izjasnili da planiraju kupiti stambenu nekretninu, 29 % ispitanika u Panonskoj Hrvatskoj kao razlog tome navodi štednju, odnosno investiciju. Veoma sličan je udio takvih ispitanika i u preostale tri NUTS 2 regije. Tako u Sjevernoj Hrvatskoj 28 % ispitanika planira kupnju stambene nekretnine radi štednje, u Jadranskoj Hrvatskoj 24 % ispitanika te u Gradu Zagrebu 23 % ispitanika. Ako se navedena struktura ispitanika uspoređi pomoću odgovarajućeg hi-kvadrat testa, zaključuje se da se na razini

signifikantnosti od 5 %, budući da je empirijska hi-kvadrat test veličina jednaka 0,359, ne odbacuje nulta hipoteza, odnosno zaključuje se da je struktura građana koji planiraju kupiti stambenu nekretninu jednaka, promatrano po NUTS 2 regijama.

5. ZAKLJUČAK

Pitanje inflacije veoma je važno ekonomsko pitanje koje se tiče gospodarstva u cjelini te svih građana određene zemlje. Za razliku od donositelja ekonomskih odluka na razini određene zemlje, pojedinci, odnosno građani, samostalno ne mogu utjecati na samu vrijednost, razvoj i trajanje inflacije. Ipak, građani mogu poduzeti određene aktivnosti kako bi spriječili da inflacija umanjuje vrijednost, u prvom redu, njihove novčane imovine.

Provedeno primarno anketno istraživanje pokazalo je da su građani Republike Hrvatske u značajnoj mjeri upoznati s pojmom inflacije. Ipak, u samoj borbi protiv inflacije pokazali su se veoma pasivnima te tako nastoje očuvati vrijednost novca štednjom ili jednostavno smanjenom potrošnjom, što nisu neka efikasna sredstva u očuvanju kupovne moći građana. Međutim, stopa inflacije u prethodnim razdobljima nije bila izražena, kao što je to slučaj od kraja 2021., odnosno od početka 2022. godine, te se stoga može razumjeti da građani jednostavno nisu vidjeli potrebu za višom razinom aktivnosti u području zaštite vrijednosti novca od inflacije.

U slučaju postojanja visokih stopa inflacije, anketno istraživanje pokazalo je da 65 % ispitanika stopu inflacije već od 6 % na godišnjoj razini smatra visokom, ispitanici su se izjasnili da bi u tom slučaju najbolje bilo investirati u nekretnine kako bi se očuvala vrijednost novca. Ipak, samo je otprilike četvrtina ispitanika izjavila da bi to napravila upravo radi štednje odnosno očuvanja vrijednosti novca.

Strukture ispitanika promatranih po NUTS 2 regijama pokazale su se statistički jednakima za promatrana anketna pitanja o inflaciji i načinima očuvanja vrijednosti novca u uvjetima inflacije. Stoga se može prihvatiti glavna istraživačka hipoteza rada, odnosno zaključiti da ne postoji statistički značajna razlika u strukturi građana Republike Hrvatske, promatrano po NUTS 2 regijama, s obzirom na odabrane stavove o inflaciji te o načinima očuvanja vrijednosti novca u uvjetima inflacije.

Zbog načina provođenja anketnog istraživanja (*web*-anketa) ispalo je da su osobe starije od 50 godina podzastupljene. Stoga bi trebalo u budućim istraživanjima nastojati imati strukturu ispitanika u uzorku prema strukturi u populaciji. Navedeno bi se moglo osigurati stratificiranim uzorkovanjem ili, primjerice, kvotnim uzorkovanjem te bi se potom, prema potrebi, mogla primijeniti raking metoda za ponderiranje nakon provedenog istraživanja. Dodatno, postojeća bi anketna pitanja trebala unaprijediti te, prema potrebi, dodati nova kako bi se bolje ispitalo razumijevanje pojma inflacije i problematike vezane uz nju. Također, trebalo bi nastojati osigurati dovoljno veliku veličinu uzorka ispitanika za potrebe provođenja odgovarajućih statističkih testova. Naime, prilikom provođenja hi-kvadrat testova hipoteze o jednakosti proporcija triju ili više nezavisnih populacija u određenim se slučajevima pojavio određen broj očekivanih vrijednosti manji od 5. Budući da je broj očekivanih vrijednosti s vrijednošću manjom od 5 po pojedinom slučaju bio jako mali te budući da su sve očekivane vrijednosti bile uvijek veće od 1, prema pravilu palca, navedeni se potencijalni problem nije posebno isticao u radu.

POPIS LITERATURE

1. Aydin, C. (2017). The inflation-growth nexus: A dynamic panel threshold analysis for D-8 countries. *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 20(4), 134-151.
2. Blanchard, O. (2022). *Why I worry about inflation, interest rates, and unemployment*. Retrieved October 23, 2022, from <https://www.piie.com/blogs/realtime-economic-issues-watch/why-i-worry-about-inflation-interest-rates-and-unemployment>
3. Brière, M., & Signori, O. (2011). Inflation hedging portfolios in different regimes. *BIS Papers*, (58), 139-163.
4. Bunn, P., Anayi, L. S., Bloom, N., Mizen, P., Thwaites, G., & Yotzov, I. (2022). *Firming up price inflation*. Retrieved October 20, 2022, from https://www.nber.org/system/files/working_papers/w30505/w30505.pdf
5. Canuto, O. (2022). *War in Ukraine and Risks of Stagflation*. Retrieved October 24, 2022, from https://www.policycenter.ma/sites/default/files/2022-03/PB_18-22_Canuto_0.pdf
6. Christelis, D., Georgarakos, D., Jappelli, T., & Kenny, G. (2021). *How has the COVID-19 crisis affected different households' consumption in the euro area?*. Retrieved October 24, 2022, from <https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-research/resbull/2021/html/ecb.rb210527~b7370d7722.hr.html>
7. Curwen, P. J. (1976). *Inflation*. The Macmillan press LTD.
8. Čavrak, V. (2020.). Makroekonomija krize COVID-19 i kako pristupiti njihovom rješavanju. *EFZG working paper series*, (03), 1-19.
9. Dem, A., Mihailovici, G., & Gao, H., (2001). *Inflation and hyperinflation in the 20th century: Causes and patterns*. Retrieved October 24, 2022, from <http://itulip.com/Select/hyperinflation.pdf>
10. Drechsler, I., & Savov, A. (2022). Investing in a High Inflation Environment. Retrieved November 24, 2022, from <https://bcf.princeton.edu/wp-content/uploads/2022/02/Combined.pdf>
11. Fang, X., Liu, Y., & Roussanov, N. (2022). *Getting to the core: inflation risks within and across asset classes*. Retrieved October 22, 2022, from https://www.nber.org/system/files/working_papers/w30169/w30169.pdf
12. Galati, G., Moessner, R., & van Rooij, M. (2022). *Reactions of household inflation expectations to a symmetric inflation target and high inflation*. Retrieved October 20, 2022, from <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4099985>
13. Galesic, M. (2002). *Effects of questionnaire length on response rates: Review of findings and guidelines for future research*. Retrieved October 14, 2022, from http://mrav.ffzg.hr/mirta/Galesic_handout_GOR2002.pdf
14. Grdić, M. (2022). *Phillipsova krivulja – Analiza stope nezaposlenosti i inflacije mjerene indeksom potrošačkih cijena u Republici Hrvatskoj*. Retrieved October 24, 2022, from <https://repozitorij.unipu.hr/islandora/object/unipu:6706/datastream/PDF/download>
15. Grewenig, E., Lergetporer, P., Simon, L., Werner, K., & Woessmann, L. (2018). Can Online Surveys Represent the Entire Population?. *IZA Discussion Paper*, Article 11799, 1–31.

16. Ha, J., Ayhan Kose, M., & Ohnsorge, F., (2022). *From Low to High Inflation: Implications for Emerging Market and Developing Economies*. Retrieved October 24, 2022, from <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4074459>
17. Harriott, K. (2000). *Essential Facts about Inflation*. Bank of Jamaica, Kingston, Jamaica.
18. Iriagbonse Alkior, P., & Otonne, A. (2022). *Inflation and Economic Growth in Southern African Countries*. Retrieved October 24, 2022, from <https://ssrn.com/abstract=4253446>
19. Lim, Y. C., & Sek, S. K. (2015). An examination on the determinants of inflation. *Journal of Economics, Business and Management*, 3(7), 678-682.
20. Lukec, L. (2022). *Analiza utjecaja pandemije COVID-19 na gospodarstvo Republike Hrvatske*. Retrieved October 24, 2022, from <https://repositorij.efzg.unizg.hr/islandora/object/efzg:9658/datastream/PDF/download>
21. Matić, K. (2021). Prednosti i nedostaci ulaganja u nekretnine te osvrt na tržište nekretnina u Hrvatskoj. *Hrvatski časopis za OSIGURANJE*, (4), 23-34.
22. Mlačić, S. (2022). *Utjecaj uvođenja eura na kretanje cijena u RH*. Retrieved October 24, 2022, from <https://repositorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst:4896/datastream/PDF/download>
23. Narodne novine (2019). *Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021. (HR_NUTS 2021.)*. Retrieved October 14, 2022, from https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_12_125_2507.html
24. Oner, C. (2010). Back to Basics: What is Inflation?. *Finance & Development*, 47(1), 44-45.
25. Ozili, K. P., & Arun, G. T. (2020). *Spillover of COVID-19: Impact on the Global Economy*. Retrieved October 24, 2022, from <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3562570>
26. Praščević, A. (2007). Izbor pravila monetarne politike: targetiranje inflacije. *Ekonom-ska misao*, 40(1-2), 1-14.
27. Sajter, D. (2022). Uzroci obezvrjeđivanja novca. *Prilika, mjesečni magazin Glasa Koncila*, 9(213), 2-3.
28. Samuelson, A. P., & Nordhaus, D. W. (2007). *Ekonomija* (18th ed.). MATE d.o.o.
29. Schmitt-Grohé, S., & Uribe, M. (2022). *What do long data tell us about the inflation hike post COVID-19 pandemic?*. Retrieved October 20, 2022, from https://www.nber.org/system/files/working_papers/w30357/w30357.pdf
30. Sveučilište u Zagrebu, & Sveučilišni računski centar (2022). *Limesurvey*. Retrieved October 14, 2022, from <https://www.srce.unizg.hr/limesurvey>
31. Žigman, A., & Lovrinčević, Ž. (2006). Monetarna politika ciljane inflacije i transmisijski mehanizam – iskustva za Hrvatsku. *Ekonomski pregled*, 56(7-8), 433-457.